

Anders Gadegaards prædiken helligtrekongers søndag

Taler

Anders Gadegaard
Sognepræst og fhv. domprovst

Dato

4. januar 2026

Sted

Veksø kirke

Omstændigheder

Prædiken blev transmitteret i radioen i 'Gudstjenesten på P1'

Prædikentekst

Matthæusevangeliet kapitel 2, vers 1-12

- 1 Hellig 3 Kongers dag, den 6. januar, fejrer vi her i dag, den første søndag i det nye år. Det er den ældste helligdag i kristendommens historie til fejring af Guds tilsynekomst på jorden: Epifani-festen. Allerede 100 år efter Jesu død véd vi, at man i Østen fejrede den 6. januar til minde om Jesu åbenbarelse for verden, altså
- 5 en slags julefest, som det gælder den dag i dag for hele den ortodokse kristendom.

- For os betyder Hellig 3 Kongers søndag nærmest afslutningen på juledagene; måske den dag juletræet tændes for sidste gang, inden det bæres ud. Vi synger
- 10 ”Dejlig er den Himmel Blå og lytter til fortællingen om de tre vise mænd fra Østerland.

- Hvem var de egentlig? Vi får så lidt at vide om disse mystiske fornemme personer, der er taget på den lange rejse gennem ørkenlandet for at finde frem til
- 15 den lille nyfødte i stalden i Betlehem. At de var konger, for eksempel, véd vi ikke det fjerneste om. Hos Matthæus kaldes de ”vismænd” eller ”stjerneforskere”. Det græske ord betyder direkte oversat ”en mager”. Det var et ord, man brugte om persiske vismænd, drømme- og stjernetydere. Men hvor de kommer fra og om de nu var tre, véd vi overhovedet ikke. Men vi får at vide, at de medbragte
- 20 meget fine og kostbare gaver: Guld, røgelse og myrra.

Har I nogensinde tænkt over, hvad de gaver egentlig betyder? Og hvad de siger om giverne – og om det lille barn, de er tiltænkt?

- 25 **Guld.** I datidens Østen var guld ikke primært et metal til almindelig

værdiansættelse og til mønter, men til smykker. Guldet ansås for at være det smukkeste metal af alle. Det er som smykke denne gave gives. Og røgelse, som jo er en slags parfumeret duft. Røgelsen anvendtes gerne i forbindelse med dyreofringer på alteret som soning for menneskers synd. Tankevækkende, at
30 denne gave gives til dette lille barn, når man tænker på hans senere skæbne. Og *myrra*, som faktisk ligesom røgelse er en slags parfume, en olie med duft, som blandt andet anvendtes til balsamering af det døde legeme forud for begravelsen. Det blev ofte blandet med vin og benyttet som en slags medicin for dem, der blev korsfæstet og udsat for grusomme lidelser, før end døden
35 indtrådte. Også Jesus blev jo tilbudt denne blanding, da han hang på korset – men da afslog han ”gaven”, som jo netop ikke var en hengivenhedsgave, men vinen var sur: det var eddike. Her modtager han gaven som ren og fin olie – som om han lige fra sin fødsel salves til et liv i smerte og tidlig død.

40 Så meget siger disse gaver om det lille barn, der modtager dem – og så meget om de tre vismænd, der i sandhed var vise. Hvad de medbragte, bar de ikke bare i deres ”gemmer”, som den danske oversættelse siger. Nej det græske ord betyder snarere ”skatkammer”, som om gaverne hørte hjemme i deres inderste hjertekammer, hvor det, der er mest dyrebart for én ligger gemt, rede til at blive
45 fundet frem til rette tid. Fra dét sted, som siger aller mest om, hvem vi er, og hvad der betyder mest for os, fra dét sted tog de disse gaver frem. De forbandt hermed det mest betydningsfulde i deres liv med den person, de her knælede for. De befandt sig ”i deres livs øjeblik”, i mødet med sandheden om dem selv, om tilværelsen – og dér tog de gaverne frem, som betød skønhed, selvhengivelse,
50 offervilje, død for andres skyld.
Kærlighedens dyrebareste udtryk.

Således rejste de ud på deres lange rejse for at søge sandheden. Og de fandt den og blev overvældet af glæde. På vejen mødte de modstand, ondskab, mørkets
55 kræfter – i skikkelse af kong Herodes, der kun havde tanke for at udslette alt, som kunne true hans magt, om det så skulle være ved mord på uskyldige små drengebørn. Men de forstod at overvinde mørkets trusler. De lod sig lede af lyset fra stjernen. Og de blev som forvandlede – og drog hjem ad en anden vej.

60 Disse fremmede mennesker i stalden i Betlehem illustrerer betydningen for os af den altomvæltende sandhed, der kom til verden her. En total omvæltning af alt, hvad man var vant til at betragte som sandt og vigtigt. De fineste, mest indflydelsesrige mænd i fjerne riger kommer og falder på knæ for det lille barn,

65 født i fattigdom til en ussel skæbne. – Har man sans for det, ser man
oplysningen, sandheden i dette lille værgeløse barn. Guds sandhed om
menneskelivet, Gud selv kommet ind i verden med lys til enhver, som sidder i
døden og mørkets skygge, for herefter er ingen kun overladt til sig selv, hvor
usselt eller smerteligt livet end er. For Gud er dér til stede, skjult, for at oplyse og
70 oplive hver en formørket sjæl.

Sandheden viste sig i armod og usselhed, i det værgeløse lille barn – for sådan er
sandheden selv af væsen: Værgeløs mod overgreb og magtudfoldelse, om det er
den kyniske som kong Herodes', hvor uskyldige ofres i en politisk sags tjeneste -
75 ligesom det sker i dag i Ukraine og sidste år i Gaza - eller om det er en dansk
statsministers misforståelse af forholdet mellem tro og politik, når hun i sin
nytårstale siger: "Når demokrati og religion støder sammen, så er det Gud der
har vigepligt". Som om Gud og menneskers religiøse systemtænkning i
religionsformer er ét og det samme. Gud som sandheden om, at ubetinget
80 ethvert menneske er uendelig værdifuldt for ham i hans rige har heldigvis aldrig
nogensinde vigepligt. Derimod burde al menneskelig magtudfoldelse, også den
demokratiske, ske i overensstemmelse med denne sandhed.

Sådan er den Gud, vi tror på, som alt andet viger for: En selvhengivende,
85 selvopofrende Gud, der kommer til enhver, som har brug for ham. Ikke
alverdens magt og rigdom kan måle sig med betydningen af et lille udsat barn
for Gud. Derfor knælede de tre vise mænd for det lille barn i stalden i Betlehem
og bragte det betydningsfulde gaver. Denne verdens vise magt knæler for det
lille barn og erkender dermed sandheden i ethvert menneskes ubetingede frihed
90 overfor alle politiske magter og myndigheder. Den nye magt som gør, at vi
ligesom vismændene kan drage ad en anden vej efter mødet med den åbenbarede
sandhed, så vi ikke længere lader os besnære af kynisk magtanvendelse, om det er
i form af fake news eller direkte anvendelse af militær magt langt inde i
fremmede nationer. Som vismændene lader vi os nu lede af lyset selv til at nå
95 frem til de steder i vort liv, hvor vi kan sige, at vi er "på rette sted til rette tid".

- Kender I den oplevelse? Det er noget af det mest saliggørende. Hvor man ikke
er det mindste i tvivl om, at det er lige her, man skal være. Sammen med disse
mennesker, i gang med lige præcis denne opgave. Og man er lykkelig, for man
100 véd, at man er lige dér, hvor man skal være.

Da kan man opleve at overvældes af en indre fryd og glæde – som var man én af

105 de tre vismænd, der mødtes af Sandheden om livet, så vi stærke og frimodige
drager en anden vej herfra end ind i løgnens, bedragets, hykleriets, demagogiens,
voldens og ondskabens hule. Vismændene vendte ikke tilbage til Herodes’
verden. Lad da også os vandre en anden vej, vandre ad fredens, forsoningens og
fællesskabets vej, og ligesom vismændene vise i praksis den største agtelse for det
110 svageste og mest udsatte liv. Lad os åbne vore hjerter og sind for Guds
kærlighedserklæring til os med fødslen af det lille Jesusbarn i stalden i Betlehem
– og herefter lade ham, hans liv, ord og gerninger, være vores ledestjerne, så vi
altid følger den vej, som hans lys viser os.

Amen

115

Kilde

Manuskript tilsendt af taler og udgivet af Danske Taler med tilladelse fra taler

Kildetype

Digitalt manuskript

120

Tags

Anden tekstrække, Helligtrekonger, Prædiken, Prædikener fra 2000-tallet

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/anders-gadegaards-praediken-helligtrekongers-sondag>

125

130

135

140